

Historik Rogsåsen/Rågsåsen

En finnby på Järna Finnmark med anor tillbaka till början av 1700-talet.
På äldre kartor är benämningen Rogsåsen och idag Rocksåsen.

Enligt Carl Axel Gottlund så var första bosättaren,
Erik Staffansson Käiväräinen f 1695 i Dunderberget, Säfsnäs.
Gift med **Brita Larsdotter Putkoinen** f 1708 i Slättorpet (Putkola) Järna.
De hade tre döttrar, Anna f 1731, Brita f 1736 och Maria f 1744.

Dottern **Brita** f 1736, gift med **Gustaf Månsson** vid Övre Sågtorpet. Deras son
Jonas Gustafsson Dansare f 1765 var bosatt med familjen vid Örberget och Dansartorpet.

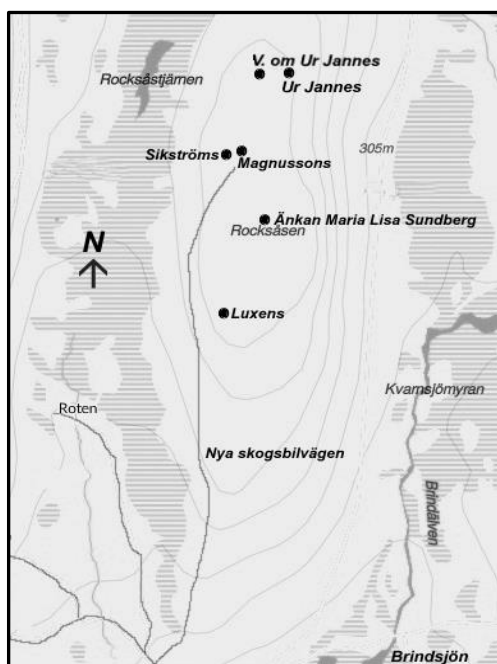
Dottern **Anna** f 1731, gift 1754 med nybyggaren **Hindrik Mattsson Tyhönen** f 1726 i Tyn,
Säfsnäs. De hade sex barn, Catharina f 1755, Anna f 1757, Britta f 1759, Catharina f 1763,
Mattias f 1765 och Maria f 1768.

Dottern **Maria** fick en son Knut f 1796 (Soldat Vild/Willkatt) som blev gift 1822 med **Stina
Hindersdotter** f 1790 i Sigfridstorp (Sipin torppa) Nås.

Lars Henricsson f 1704.
Gift 1757 i Gåsborn med **Maria Larsdotter** f 1702 i Gåsborn.
Dottern Maria f 1739 blev gift till Slättåsen.

Johan Hansson Åhl f 1729 i Digerliden (Vilhula).
Gift 1754 med **Brita Persdotter** f 1732 i Gåsborn.
De hade nio barn . Sönerna Nils och Johan blev, efter giftermål, bosatta i byn.

Sonen soldaten **Nils Jansson Lindkvist** f 1758 i Rågsåsen.
Gift 1783 med **Stina Larsdotter** f 1762 i Malung. De hade åtta barn. Flyttade 1810.
Sonen soldaten **Johan (Jan) Jansson Bras** f 1765 i Rågsåsen.
Gift 1789 med **Ingeborg Andersdotter** f 1764 i Duvnäs, Järna socken. De hade sju barn.

Ovanstående familjer har vi inte lyckats identifiera vilken av gårdarna de varit bosatta på.

I finnbyn fanns 6 olika boplatser belägna på manen i nordsydlig riktning.

Från norr till söder: Jannes V om Jannes, Magnussons, V om Magnussons (Sikströms), NÖ om Luxens (Maria Lisa Sundberg) och Luxens.

De äldsta boplatserna är troligen V om Jannes samt NÖ om Luxens.

Idag finns endast lämningar kvar efter husgrunder – kallkällor – jordkällare.

Ett stort antal stenrösen och stenmurar som vittnar om det hårda arbete som nedlagts för att röja marker att odla på.

Väster om Jannes.

Tre bröder, Christophersson, från Vakarskogen (Karjala) blev bosatta i byn.
Mats f 1773, Jan f 1778 och Christoffer f 1781.

Enligt Lantmäteriets karta 1818 så var familjen bosatta Väster om Jannes.

Christopher Christophersson f 1781 i Vakarskogen. Kom hit 1807 från Vakarskogen.

Gift 1807 med **Stina Olsdotter** f 1785 i Örskogen.

De hade två barn, sonen Christopher f 1808 blev bosatt i byn.

Stina Olsdotter, änka 1811 och gift 2:a gången 1816 med **Jan Carlsson** f 1786 i Slätten. De hade fyra barn. Flyttade 1845 till Mellanvakern.

Sonen Nils Jansson f 1815 med familj blev bosatt vid "Luxens". Till Mellanvakern 1851.

Stora uppodlade markområden finns med på karta från 1818, öster om denna boplats och på kartan 1849 ser man hur byggnader tillkommit även vid Ur Jannes.

Christopher Christophersson f 1808 i Rågsåsen.

Gift 1839 med **Anna Hindersdotter** f 1814 i Säfsnäs.

De hade sju barn. Flyttade 1857 till Vakarskogen.

Jannes.

Namnet kommer från Ur Johan/Jannes Andersson.

Ur Johan Andersson f 1862 i Noret, Järna.

Gift 1885 med **Emma Kristina Karlsdotter** f 1860

i Slätten. De hade 10 barn. Familjen kom 1894 och flyttade i mitten på 1940-talet.

Familjen Ur Johan Andersson.

Dottern Frida f 1887 emigrerade till N.Amerika 1908.

Två foton ur Ivan Hööks samlingar.

Ur Johan/Jannes Anderssons hus i Rågsåsen. Huset flyttades till Sågen omkring 1950 och blev bostad åt Karl och Tilda Magnusson.

Foto ur Ivan Hööks samlingar.

Väster om Magnussons / Sikströms.

Per Göransson f 1768 i Gåsborn, d 1844 i Rågsåsen.

Gift 1795 med **Stina Danielsdotter** f 1775 i Gåsborn.

De hade tre söner: Per f 1810, Magnus f 1815 och Carl f 1818.

Familjen kom 1832 från Långfallet, Rämnen.

Sonen **Per Persson** f 1810 i Långfallet.

Gift 1833 med änkan **Stina Larsdotter** f 1803 i Slätten.

Flyttade till Slätten 1843.

Sonen **Magnus Persson** f 1815 i Långfallet.

Gift 1841 med **Anna Jansdotter** f 1820 i Slätten .

De hade sju barn. Flyttade till Slätten 1855.

Sonen **Carl Persson** f 1818 i Långfallet, flyttade till Hästkullen 1848 sedan till

Vakerskogen för att gifta sig 1849, med **Lisa Andersdotter** f 1820 i Kroktorps (Rynkä).

Torparen **Gustav Pettersson Sikström** f 1817 i Gåsborn, d 1897.

Gift med **Olivia Olsdotter Hero** f 1817 i Gåsborn, d 1907.

De hade sju barn varav två blev födda i Rågsåsen.

Familjen kom till byn 1856. Var först bosatt vid Luxens på Rågsåsen.

Dottern **Helena Sikström** f 1850 i Gåsborn.

Gift 1871 med **Olof Johansson** f 1840 i Vinger, Norge.

De hade åtta barn. Bosatta här 1871-1893.

Dottern **Stina Gustafsson Sikström** f 1857 i Rågsåsen.

Gift 1880 med drängen **Per Andersson** f 1854 i Malung.

De hade åtta barn. Flyttade till Sågen 1887.

Sonen **Gustaf Sikström** f 1856 i Gåsborn.

Gift 1909 med **Anna-Lisa Roth** f 1858 i Utsälje, Järna socken.

De flyttade 1934. Svärmor Maja-Stina Nordin f 1834 i Järna, bosatt här 1909-1920.

Magnussons.

LB. **Per Markusson** f 1846 i Dalby. Kom 1889 från Dansartorpet.

Gift 1869 med **Sigrid Jansdotter** f 1842 i Dalby, d 1906.

De hade fem barn, varav sönerna Markus f 1869 och Per f 1874 bosatte sig i byn.

Sonen **Smeden Marcus Persson** f 1869 i Dalby.

Gift 1903 med **Naemi Axelina Lönn** f 1883 i Gåsborn.

De hade fyra barn. Flyttade 1916 till Grangärde, även Marcus far, Per Markusson.

Sonen **Johan Persson** f 1872 flyttade 1891 till Stockholm, Kongl. Pontonier Bataljons försvar.

Sonen Smeden **Per Persson** f 1874 i Dalby.

Gift 1901 med **Anna Lydia Danielsdotter** f 1879 i Rågsåsen.

De hade tre barn. Flyttade till Kroktorp 1912.

Familjen Magnussons hus i Rågsåsen.

Foto genom Margit Magnusson.

Karl Gustaf Magnusson f 1879 i Linnerhöjden, Rämmen.

Gift 1912 med **Tilda Hedin** f 1895 i Vakarskogen (Karjala). De hade 8 barn.

Familjen kom till byn 1918 från Vakarskogen. Tidigare arrendatorn på gården, Per Markusson, hade tillsammans med sonen Marcus flyttat till Grangärde. 1951 köpte Gustaf Magnusson, Ur Johans stuga i Rågsåsen och byggde upp den i Sägen till boningshus åt familjen.

Arrendegården stod nu tom och Bengt Nordkvist fick i uppdrag att bränna ner husen.

Det var mycket bohag och redskap kvar men det togs ingen hänsyn till detta.

Familjen Magnusson 1928.

Foto ur Ivan Hööks samlingar.

På bilden: Karl Magnusson och hans hustru Tilda med barnen: Signe f 1912, Hjalmar f 1914, Verner f 1918, Herbert f 1919, Elly Gunborg f 1922 och lillpojken Algot f 1926 i Tildas knä. Sonen Elis Evert Gunnar blev född i juni 1929.

Berättelse av Lars-Erik Boström. Karl Magnusson och Tilda var hans mormor och morfar. Och deras dotter Elly var Lars Eriks mor.

"Glömmer aldrig resorna med tåg till Sågens station från Filipstad Ö över Nyhyttan under andra halvan av 1940 talet. Med ånglok eller rälsbuss. Även den långa promenaden från stationen till Rågsåsen var en upplevelse som jag och min syster aldrig glömmer. Vi hade korta ben på den tiden. Det fanns på halva vägen utefter den raket norrut gående stigen över åsen en stor sten som mor kallade för Vilarstenen. Stigen över åsen började vid Stenbäcken vid avtagsvägen mot Bindåsen. Man fick hoppa på stenar i bäcken för att ta sig över.

I skogsbuggarstugan på mellersta boplatsen mitt på åsen där de bodde fanns inga som helst bekvämligheter under hela den tid de bodde där -från slutet av 1910-talet till 1950.

Ett rum och kök med vedspis och en kamin. Vatten fick hämtas från en brunn på gården, jordkällare, ladugård för 2 fjällkor, gris och höns. Ingen elektricitet överhuvudtaget, ingen radio, ingen telefon och ingen bilväg. Närmaste handelsbod var hos Berglunds vid Brindsjön. Likaså skolan. Mycket snö och kalla vintrar var det på den tiden.

Så var den boendemiljön de levde i ända till 1950 då de flyttade in till Sågen. Alla barnen utom Algot och Gunnar hade då redan flugit ur boet. Virket till nya huset bredvid Bråbandslokalen i Sågen hade morfar fått tag i från den norra gården på Rågsåsen som stod tom. Morfar var skogsarbetare för Hälleforsbolaget och köpte virket av dem.

Att man kunde leva så länge där med 7 barn är för oss i dagens samhälle en gåta"

NÖ Luxens / Sundberg.

Mats Christophersson f 1773 i Vakerskogen, d 1813.

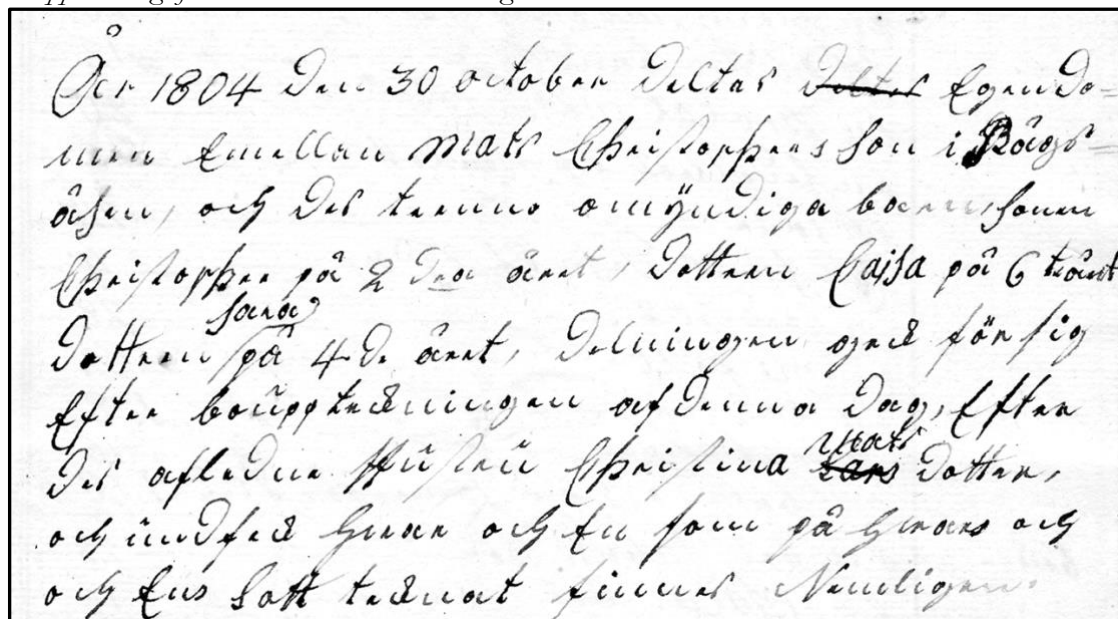
Gift 1798 med **Kerstin Matsdotter** f 1776 i Tyngsjö, d 1804.

De hade tre barn. Sonen Christopher f 1803 står som ägare av litt B på karta år 1818.

Änkemannen Mats gift 2:a gången 1807 med **Maria Lisa Sundberg** f 1780 i Sunne, S-län.

Mats kom hit 1807 från Vakerskogen.

Bouppteckning efter Kerstin Matsdotter som dog 1804.

Ör 1804 Den 30 octoban Deltar Deltat Egendomen
Lundellan Mats Christophersson i Rågså-
såsen, och det honom omgäldiga barnfamiljen
Christoffen på 2 Den året, Dattaren Laisa på 6 året
Dattaren ^{Sara?} på 4 Den året, Deltningen gjord för sig
efters beqvämningen ut Denna Dag, efter
Det ofledna Hustru Christina ^{Mats} Dattar,
och inledde Gunn och den som på Gunn och
och den satt tecknat pinnat Nämning.

Jan Christophersson f 1778 i Vakerskogen. Kom hit 1803 från Vakerskogen.

Gift 1803 med **Lisa Persdotter** f 1780 i Bredsjönäs, Malung.

De fick en son Christopher f 1803 i Rågsåsen. Flyttade till Bredsjönäs 1805.

Luxens.

Bosatta vid Luxens där fadern Jan Carlsson står som ägare enl. karta 1818.

Sonen **Nils Jansson** f 1815 i Rågsåsen.

Gift 1843 med **Stina Larsdotter** f 1817 i Slätten.

De hade nio barn. Flyttade till Mellanvakern 1851.

Lux Johan Jacobsson f 1850 i Ärtberget, Äppelbo. Dog 1932.

Gift 1874 med **Vilhelmina Karlsson** f 1858 i Ny, S-län.

De hade fem barn.

Familjen kom till byn 1915 från finntorpet Dansartorpet. Flyttade till Vansbro 1930.

Dottern **Lux Maria** f 1885 blev bosatt i Brindåsen 1907 och därefter till Floda 1931 där hon blev gift med **Olars Lars Nilsson** i Svedjebyn.

Lux Maria är den person som omnämns i filmen "Rågsåsen-byn som försvann".

Sonen **Lux August Johansson** f 1888 i Brindoset, Äppelbo blev bosatt i byn.

Gift 1925 med **Anna Sundkvist** f 1888 i Järvsö.

Anna hade två barn Anna Katarina Örn f 1908 i Järvsö och Otto Emanuel Örn f 1910 i Järvsö. Familjen flyttade till Säfsnäs 1930.

Bilderna nedan visar tre av Lux Johans döttrar.

Dottern Hulda, till vänster, f 1894 var bosatt här mellan 1915-1921 då hon flyttade till Säfsen.

Dottern Julia f 1897 i mitten var också bosatt här mellan 1915-1921 då hon flyttade till Brindåsen.

Foton genom Christina Johansson.

Nedanstående: från v. Kajsa Pettersson, Lux Maria f 1885 och hennes dotter Elin f 1908.

Foto genom Göran Samuelsson.

Alla i Lux Johans familj hade lämnat Rågsåsen 1930 och det stod nu tomt.

Stugan köptes av Axel Berglund och flyttades till Krokatorp där den användes som bostad och butik. Luxboa sattes upp i Brin till bostad åt Dymmel Lars då han flyttade från Brindåsen.

I mitten på 1800 talet blev gårdarna i Rågsåsen uppköpta av Lesjöfors bruk och Hellefors bruk. De bosatta i byn blev landbönder med arrendekontrakt.

Det innebär att det inte går att via kyrkoböckerna bestämma vilken gård familjerna varit bosatta på. För att hitta denna information måste man söka i bolagens arkiv efter arrendekontrakten.

Landbonden **Erik Andersson** f 1829 i Gåsborn.

Gift 1854 med **Kristina Larsdotter** f 1822 i Hästkullen (Nupa).

De hade fyra barn, dottern Maria Kristina f 1857 blev bosatt i byn.

Familjen kom 1855 från Hästkullen.

”Erik bortgick från hemmet den 6 feb 1894 och anträffades 19 mars hängd i skogen väster om Vakarskogen och järnvägen”.

Per Johan Jonsson Holmberg f 1856 i Gåsborn.

Gift 1887 med **Maria Kristina Ersdotter** f 1857 i Rågsåsen.

Bosatta i byn 1887-1893. De hade tre barn.

Familjen emigrerade till N.Amerika 1893.

Anders Olsson f 1839 i Örsjön.

Gift 1861 med **Inga Maja Larsdotter** f 1839 i Trindtjärn.

De hade sex barn. Familjen kom från Gustaf Adolf 1862 och emigrerade till N. Amerika 1874.

Daniel Christophersson f 1850 i Äppelbo.

Gift 1872 med **Emma Lovisa Mattsdotter** f 1853 i Brindoset, Äppelbo.

De hade 8 barn och kom till byn 1876. Flyttade till Brindåsen 1890.

Dottern Anna Lydia Danielsdotter f 1879 blev efter giftermål bosatt i byn.

Se Magnussons gård.

Landbonden **Jonas Nilsson Lönn** f 1868 i Vitklinten, Gåsborn.

Gift 1891 med **Carolina Nilsdotter** f 1869 i Gustaf Adolf.

De hade fem barn. Bosatta i byn 1893 – 1899.

Resterna efter spisen vid "Jannes" i Rågsåsen.

År 1992 gjordes en dokumentär om byn, av regissör Hans Sjöberg.

Filmen **Rågsåsen-byn som försvann** ingick i "Gränsland – tre berättelser från skogen" i samproduktion med Sveriges Television. Visades på SVT 1993-06-17.

Det är en fantastisk plats att besöka, att vandra mellan de olika lämningarna, försöka förstå hur man genom århundraden haft förmågan att leva sina liv djupt in i skogarna utan vägar och de bekvämligheter vi idag är vana vid. Idag finns en skogsbilväg dragen längs västra sidan av berget upp till den mellersta boplatsen, vilket underlättar om man vill göra en vandring i våra förfäders spår.

Som regissören Hans Sjöberg uttrycker.: " Det är en magisk plats!